

Revisorernas redogörelse 2022

För att kunna ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning har vi granskat all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelsers verksamhetsområden och då prövat om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfreds-ställande sätt
- räkenskaperna är rättvisande
- den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

För fullgörandet av uppdraget och som underlag till planerad revisionsinriktning har en väsentlighets- och riskbedömning gjorts. Revisorerna har också under året haft möten med företrädare för kommunstyrelsen samt för nämnder och förvaltningar.

Under revisionsåret 2022 har genomförts ett antal fördjupade granskningar. Nedan följer en sammanfattning av resultatet av dessa granskningar. Det skall dock noteras att resultatet som redovisas för respektive granskning är det som redovisades vid den tidpunkt som avrapporteringen gjordes vilket gör att det kan ha skett förändringar efter detta tillfälle.

Granskning av delårsrapport 2022-08-31

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2022-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Resultatet vid delåret 2022 visar på ett positivt resultat på 42,9 mnkr. Kommunens prognos för helåret uppgår till -24,7 mkr, vilket är 34,0 mkr lägre än budget. Det beror främst på att i prognosen ingår det delinlösen av ansvarsförbindelsen med 59,8 mnkr. Kommunens balanskravsresultat beräknas uppgå till 35,1 mkr för 2022.

Gällande prognosen för år 2022 har vi inte funnit några indikationer på att kommunstyrelsens bedömning skulle vara väsentligen felaktig.

Fritids- och kulturnämnden prognostiserar ett underskott om -1,3 mnkr. Kommunstyrelsens prognos uppgår till + 1,0 mnkr. Övriga nämnder prognostiserar ett resultat om +/- 0 eller mindre avvikelser mot budget.

Vi delar kommunens bedömning att resultatet enligt delårsrapporten är förenligt med de av fullmäktige fastställda finansiella målen.

ARBOGA KOMMUN

I vår granskning har vi särskilt iakttagit att sex av sex verksamhetsmål delvis har uppnåtts vid delåret. När det i delårsrapporten står att kommunen delvis har uppnått ett mål är det svårt att förstå för läsaren vad det innebär då sammanvägningen av olika mätningar utgör bedömningen av måluppfyllelsen (se delårsrapporten sid 16 Bedömningskriterier för måluppfyllelse).

Därav blir vår bedömning att det är oklart om kommunen har uppnått god ekonomisk hushållning avseende verksamhetsmålen eftersom vi inte exakt vet vad ”delvis uppfyllts” innebär.

Vad gäller god ekonomisk hushållning så hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela kommunala koncernen, dvs kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt.

Vi bedömer att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderats för kommunkoncernen som helhet.

Vi kan konstatera i likhet med tidigare år att kommunen i stort uppfyller kraven vilka preciseras i RKR R17 avseende förvaltningsberättelsen förutom när det gäller att det inte finns några uppgifter om kommunkoncernen under varje rubrik i förvaltningsberättelsen. I förvaltningsberättelsen ska det finnas information om kommunkoncernen oavsett om en kommun väljer att inte ha sammanställda räkenskaper (koncernredovisning) i sin delårsrapport.

- Vi rekommendera att kommunstyrelsen gör ett omtag av återrapportering av uppgifter i förvaltningsberättelsen avseende kommunkoncernen till kommande års delårsrapport.

Kommunen hanterar alla (delar av sina) leasingkostnader som operationell leasing vilket enligt vår bedömning sannolikt är ett avsteg från RKR R5 och god redovisningssed. Vi kan inte utesluta att avsteget innebär ett väsentligt fel i balansräkningen. Vår bedömning är att vi inte kan uttala oss hur stor påverkan detta har på årets resultat.

- Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att gå igenom sina hyreskontrakt för att bedöma om dessa skulle kunna innebära väsentliga fel i kommunens räkenskaper.
- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen gör en genomgång av avtal m m för att säkerställa vilken typ av leasing kommunen har och inte enbart för hyreskontrakten med dotterbolagen.

Granskning av kvalitet, effektivitet och brukarnöjdhet inom äldreomsorgen

Arboga kommuns revisorer har genomfört en fördjupad granskning avseende kvalitet, effektivitet och brukarnöjdhet inom äldreomsorgen.

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en tillräcklig styrning och uppföljning av kvaliteten, effektivitet och brukarnöjdhet inom äldreomsorgen.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden har en till stora delar tillräcklig styrning och uppföljning av kvaliteten, effektivitet och brukarnöjdhet inom äldreomsorgen.

Vår bedömning av socialnämndens resursfördelning är att den är tillfredsställande när det gäller äldreboenden, men att det brister när det gäller hemtjänsten. Vi anser att med ett digitalt

ARBOGA KOMMUN

planeringssystem för hemtjänsten finns bättre förutsättningar för att bedriva verksamheten på ett effektivt sätt.

Socialnämnden har en struktur för uppföljning av kvalitet, effektivitet och brukarnöjdhet inom äldreomsorgen, men det finns brister i själva utförandet av uppföljning. Vi vill här understryka att när det framkommer brister i uppföljningen är det viktigt att snarast åtgärda det som behövs.

Vår bedömning är att det finns brister i hur medarbetare tar till sig verksamhetsinformation. För att ha en hög kvalitet och effektivitet är det viktigt att alla medarbetare arbetar efter samma riktlinjer och rutiner samt dokumenterar enligt gällande lagkrav.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi att socialnämnden prioriterar:

- Fortsätta utveckla uppföljningen av verksamheten och säkerställa att upptäckta brister åtgärdas.
- Göra en översyn av kommunens hemtjänst, där bland annat införandet av ett digitalt planeringssystem är en prioritet.
- Säkerställa att medarbetare känner till hur de ska ta del av information om hur verksamheten ska utföras, samt efterlever gällande riktlinjer och rutiner.

Vi rekommenderar även socialnämnden att:

- Fortsätta jämföra sig med andra kommuner och analysera utvecklingsnyckeltalen i brukarbedömning gällande äldreomsorgen.
- Mot bakgrund av att förbättringsarbetet just är påbörjat rekommenderas att nämnden gör en uppföljning inom något år för att säkerställa att verksamheten fortsätter i rätt riktning.

Granskning av styrning och uppföljning av riskbedömningar inför förändringar

Arboga kommuns revisorer har genomfört en fördjupad granskning avseende hur kommunstyrelsen och nämnderna styr och följer upp att riskbedömningar inför förändringar och om det sker i enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrifter för systematiskt arbetsmiljöarbete. Vidare syftar granskningen till att bedöma om barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden efterlever föreskrifter och interna rutiner avseende riskbedömningar inför förändringar.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden delvis bedriver ett ändamålsenligt arbete avseende riskbedömningar inför förändringar men att det finns vissa förbättringsområden. Vi anser att det finns en tydlig ansvarsfördelning avseende arbetsgivaransvaret i kommunen, då detta framgår på ett tydligt sätt i gällande riktlinjer. Vi bedömer även att det finns övergripande styrdokument som beskriver att riskbedömningar och handlingsplaner ska genomföras inför förändringar. Vår uppfattning är vidare att det finns en ambition att genomföra riskbedömningarna vid större förändringar, och att det är upp till den ansvariga att bedöma väsentligheten av förändringen. Däremot saknas tydliga rutiner för *hur, när och varför* riskbedömningarna ska genomföras och vem som är ansvarig att säkerställa att detta sker.

ARBOGA KOMMUN

Utifrån vad som framgått vid fokusgrupper med personal i ett urval av verksamheter kan vi konstatera att det av deltagarna finns prioriterade faktorer med förbättringspotential. Vi anser att det är viktigt att styrelsen och nämnderna beaktar medarbetarnas upplevelser och synpunkt.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen och granskade nämnder att:

- Tydliggöra ansvaret för riskbedömningar och handlingsplaner i redan befintliga styrdokument
- Upprätta ett kommunövergripande styrdokument som tydliggör varför, hur och när riskbedömningar och handlingsplaner ska genomföras.
- Säkerställa att uppföljning av föreslagna åtgärder efter en riskbedömning sker på ett ändamålsenligt sätt, exempelvis genom att införa detta som kontrollområde i internkontrollplanerna.

Uppföljning av fördjupade granskningar 2019 - 2022

Arboga kommuns revisorer har genomfört en uppföljning av de granskningar revisionen avlämnat under mandatperioden 2019 - 2022. Uppdraget avser revisionsåret 2022. Det övergripande syftet med granskningen har varit att ge en sammanhållen bild av genomförda projekt. Uppföljningen ska ligga till grund för ansvarsprövningen och det fortsatta revisionsarbetet.

Genomförd uppföljning avlämnar huvudsakligen rekommendationer där vi inte kunnat identifiera att något arbete sker eller där mycket arbete kvarstår. I de fall där vi ser att åtgärder har vidtagits, men stora delar kvarstår, lyfter vi fram en justerad rekommendation som speglar nulägesbilden.

Nedan redovisas de rekommendationer som vi avlämnar, inom respektive granskning, i en översiktlig tabell.

<i>Revisionsrapport</i>	<i>Rekommendationer</i>
<i>Granskning av kommunstyrelsens uppsikt över nämnderna, 2019</i>	Det är av vikt att kommunstyrelsen säkerställer att den riktlinje för uppsiktsplikten som är under framtagande färdigställs.
<i>Granskning av Socialnämndens styrning och ledning för att få en ekonomi i balans, 2019</i>	Säkerställa att det finns dokumentation avseende analyser för kostnadsutveckling, konsekvensanalyser och beslut. Fortsatt arbeta med att säkerställa kvalitet i verksamhetens utförande.
<i>Granskning av uppföljning av placerade barns skolgång och hälsa, 2019</i>	Det är framgent av vikt att säkerställa att genomförandeplanerna följs upp i enlighet med fastställd rutin.
<i>Granskning av grundskolans måluppfyllelse, 2020</i>	Fortsätta arbetet med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Besluta om särskilda områden att följa upp.
<i>Granskning av barn- och utbildningsnämndens styrning och ledning för en budget i balans, 2020</i>	Regelbundet följa upp de konsekvensanalyser som är kopplade till de

ARBOGA KOMMUN

	beslut nämnden fattar för att nå en budget i balans.
<i>Granskning av socialnämndens styrning och ledning för att nå en ekonomi i balans, 2020</i>	Det är av värde att fortsatt säkerställa att kostnadsberäkningar och dokumenterade underlag finns med inför liknande ekonomiska beslut. Det är viktigt att säkerställa att uppföljning sker på de konsekvensanalyser som tidigare avlämnats.
<i>Granskning avseende inköp och upphandling, 2020</i>	Aktualisera riktlinjen mot korruption, mutor och jäv. Fortsätta arbetet med att säkerställa och stärka uppsiktsplikten vid upphandlingar.
<i>Granskning av överförmyndarverksamheten, 2020</i>	Överväga att dokumentera rutinen avseende att samtliga samverkande kommuner mottar information om nämndens internkontrollarbete.
<i>Granskning av biståndsbedömnings- och vårdplaneringsprocess inom äldreomsorgen, 2021</i>	Säkerställa att rutinen för uppföljning av biståndsbesluten efterlevs i praktiken.
<i>Granskning av hur kommunen arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare, 2021</i>	Säkerställ att påbörjat arbete med kompetensförsörjningsplaner och handlingsplaner färdigställs samt att planerade åtgärder följs upp.
<i>Granskning av informationssäkerhet, 2021</i>	Samtliga rekommendationer som avlämnades i tidigare genomförd granskning kvarstår.
<i>Granskning av kvalitet, effektivitet och brukarnöjdhet inom äldreomsorgen, 2022</i>	Samtliga rekommendationer som avlämnades i tidigare genomförd granskning kvarstår.
<i>Granskning av kommunens arbetsmiljöarbete, riskbedömning och kommunikation med medarbetarna vid förändring, 2022</i>	Samtliga rekommendationer som avlämnades i tidigare genomförd granskning kvarstår.

Grundläggande granskning 2022

Kommunallagen (KL 9 kap 9§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

I ”God revisionssed i kommunal verksamhet 2018” står att ”Grundläggande granskning genomförs av samtliga styrelser och nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller:

- Granskning av måluppfyllelse.
- Granskning av styrning och intern kontroll.”

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning och kontroll av verksamheten. I årets grundläggande granskning har enkäter med frågor gått ut till nämnden med begäran om skriftligt svar. Revisorerna har vid träff med presidiet för respektive styrelse och nämnd ställt kompletterande frågor samt samlat in underlag som styrker svaren i enkäten.

ARBOGA KOMMUN

Nedan följer vår bedömning för kommunstyrelsen och respektive nämnd.

Kommunstyrelsen

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen har en tillfredsställande ekonomisk kontroll. Vi menar att redovisningen av internkontrollen är tydligt där det framgår en bedömning om avvikelser funnits för varje kontrollområde samt förslag på åtgärder. Vi ser som positivt att kommunstyrelsen gör en samlad utvärdering av internkontrollen samt att politikerna deltagit aktivt i framtagandet av internkontrollplan 2022.

Barn- och utbildningsnämnden

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden har tagit viktiga steg för att uppnå en ekonomisk kontroll och vi kan se att det skett en positiv utveckling även om det fortfarande finns verksamheter som uppvisar underskott. Vi menar att redovisningen av internkontrollen är tydligt där det framgår en bedömning om avvikelser funnits för varje kontrollområde samt förslag på åtgärder. Vi menar dock att rapporteringen kan utvecklas genom att nämnden gör en samlad utvärdering av internkontrollen.

Fritids- och kulturnämnden

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden har en tillfredsställande ekonomisk kontroll. Vi menar att redovisningen av internkontrollen kan utvecklas så att det tydligt framgår en bedömning om avvikelser funnits för varje kontrollområde. Vi anser också att rapporteringen kan utvecklas genom att nämnden gör en samlad utvärdering av internkontrollen.

Socialnämnden

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden har tagit viktiga steg för att uppnå en ekonomisk kontroll och vi kan se att det skett en positiv utveckling även om det fortfarande finns verksamheter som uppvisar underskott. Vi menar att redovisningen av internkontrollen kan utvecklas så att det tydligt framgår en bedömning om avvikelser funnits för varje kontrollområde. Vi ser som positivt att nämnden gör en samlad utvärdering av internkontrollen.

Granskning av bokslut och årsredovisning 2022

Kommunrevisorerna har genomfört granskning av bokslut och årsredovisning 2022.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Vi vill framföra att vid kontakterna med kommunens ekonomikontor får vi som revisorer en bra och tydlig redovisning och att det förefaller som att det är en god ordning på kommunens redovisning.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

ARBOGA KOMMUN

Vi har granskat årsredovisningen och vi har inte funnit några väsentliga felaktigheter i denna för området förutom avseende:

- Vår bedömning är att kommunen inte följer RKR R5 Leasing och vi inte kan uttala oss om hur stor påverkan detta har på årets resultat eller balansomslutning.
- Vår bedömning är att kommunen i huvudsak efterlever RKR R15 Förvaltningsberättelsen.
- Vi har granskat resultaträkningen och noterat ett periodiseringsfel om ca 1 200 tkr, hela bidraget har flyttats till år 2023 vilket leder till att resultatet för år 2022 är försämrar resultatet med 1,2 mnkr.

Årets resultat uppgår till – 20 mnkr. Det förklaras främst med en pensionsinlösen avseende ansvarsförbindelse och löneskatt, 59 782 tkr. Exklusive denna post skulle resultatet uppgått till 39 822 tkr. Utifrån vad som står i prop.1996/97:52 och kommunens relativt starka finansiella ställning gör vi bedömning att det finns synnerliga skäl och att kommunen därför inte behöver återställa underskottet.

Fullmäktige har fastställt följande finansiella mål - Arboga ska ha en god ekonomisk hushållning.

Till målet är följande mått kopplade:

- Resultatet exklusive jämförelsestörande och extraordinära poster ska under mandatperioden i genomsnitt årligen uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Resultatet vid årsbokslutet 2022 visar på underskott med - 20 mnkr vilket motsvarar -2,1 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Årliga genomsnittet under mandatperioden uppgår dock till + 2,1 % vilket innebär att målet är uppnått.

- Soliditeten, inklusive samtliga pensionsåtaganden, ska i slutet av varje mandatperiod vara lägst den nivå som gällde vid mandatperiodens början med oförändrade redovisningsprinciper.

Målvärdet för 2022 var 24,6 %. Soliditeten uppgick till 43,1 %.

Vi anser att det i tabellen avseende uppföljning av måtten kopplat till det finansiella målet bör tydligt redogöras för att målvärdet avser mandatperioden samt att uppföljningen av måtten även ska redovisas resultatet för mandatperioden totalt.

Kommunstyrelsens bedömer att kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv.

Vi noterar dock att endast ett av de sex målen är uppfyllda och fem är delvis uppfyllda. Vi anser att en tydlig redogörelse bör göras för vilka kriterier som används vid den samlade bedömningen av om kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att resultatet är delvis förenliga med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen.

ARBOGA KOMMUN

Vad gäller god ekonomisk hushållning hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela den kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt.

- Vi bedömer att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderats för kommunkoncernen som helhet.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att ta fram mål med betydelse för god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen.

För Kommunrevisorerna i Arboga kommun 2023-03-31.

Jan Erik Isaksson
Ordförande i kommunrevisionen